

Budapest, 1879.

28. szám.

Julius 10.

Megjelenik minden csütörtökön. — Előfizetési ár: egész évre 4 frt, fél évre 2 frt, negyed évre 1 frt. — Hirdetések ára: 4 hasábos petit sor 8 kr. Az előfizetési pénzeket a Szent-István-Társulat igazgatóságához, a kéziratokat a lapszerkesztőségéhez (IV. Lövész utca 13. sz.) kérjük küldeni.

= A „Katholikus Hetilap“-ra még folyvást előfizethetni a lap élén olvasható feltételek mellett Bizalomteljesen kérjük tisztelt előfizetőinket, hogy a lapot ismerőseik s barátaik körében terjeszteni s illetőleg a lapnak új előfizetőket szerezni méltóztatnának.

A magyar nyelv póttanfolyamai.

A törvény, mely a magyar nyelv kötelező oktatását elemi népiskoláinkban elrendeli s első sorban a nem magyar ajku tanítóknak a magyar nyelv elsajátítását meghatározott feltételek mellett kötelességévé teszi, már az idei iskolai szünidők beálltával gyakorlati érvénybe lépett.

A törvény értelmében elrendelt póttanfolyamokra a magyar nyelvet tökéletesen vagy egyáltalán nem tudó különféle ajku tanítók oly nagy számmal jelentkeztek, hogy az illető közegek alig tudnak a kellő elhelyezésről gondoskodni. Örömmel constatáljuk ezt, mert általa fényesen megczáfolva látjuk azon különben is alaptalannak hitt jóslatokat, hogy a magyar nyelv kötelező oktatását elrendelő törvénynek nem lesz gyakorlati eredménye, sőt ellenkezőleg el fogja keseríteni a nemzetiségeket. Ime a tanítók tömeges megjelenése első fényes czáfolata eme jóslatoknak, s a további eredmény, kétségen kívül époly fényes lesz, mert meg vagyunk győződve, hogy a póttanfolyamokra beiratkozott tanítók azon komoly szándékkal s ambícióval mennek feladatuk elé, hogy tanuljanak.

Pedig bizonyára sokakat visszatartott még e póttanfolyamoktól a be nem vallott nemzetiségi féltékénység,

mely plausibilis mentegőzésekkel ügykezett elpalástolni meg nem jelenésének valódi okát. Majd megnyílik ezeknek is szemök s kijózanodva elfogultságokból be fogják látni, hogy nem volt igazuk azoknak, kik őket félrevezették, s akkoron majd kettőzött szorgalommal fognak ügykezni az elmulasztottat helyre-pótolni. Érezni fogják, hogy mennyivel alantabb állanak azon kartársaik alatt műveltségi tekintetben, kik saját anyanyelvökön kívül az állam hivatalos nyelvét is kötelességszerűleg tudják s tanítani képesek.

E póttanfolyamoknak eredménye azonban bizonyára még nagyobb s még biztosabb lett volna, ha a kormány a helyek kitűzésénél, hová a póttanfolyamok egybehivattak, különös tekintettel lett volna arra, hogy tisztán magyar ajku legyen nem csak maga a város, de annak vidéke is. Az igaz, hogy az ilyen helyek távolabb esnek azon vidékektől, melyek tanítóinak számára a póttanfolyamok szükségesek, de az uti költséget az illetőknek az állam megfizethette volna s azon néhány száz forint, a mennyivel a távolabb utazás került volna, nem is jöhetne tekintetbe az eredménynyel szemben, mely ily módon a tanítókra nézve elérhető lenne. Azon idő alatt, míg a póttanfolyam tart, nem hallani más nyelvet, mint azt, melynek elsajátításán az iskolában fáradozunk, kényszerítve lenni a házi gazdával, kinél lakunk, az ő nyelvén beszélni, ha különben megértetni akarjuk magunkat, a legjobb és leggyorsabb mód elsajátítani valamely nyelvet, vagy tökéletesíteni magunkat benne. Kár, hogy ezt fenn figyelmen kívül hagyták, s nem fog ártani, ha jövőre tekintettel lesznek ezen fontos körülményre.

Egy tanító.

Tündér virág.

Holdvilágon, mohos ágyon
 Alszik a hús berki tócsa,
 Éjfelen fölszáll öléből
 S játszva leng a tündér rózsa.

Szenderegve rája bólint
 Bükkfa, nyárfa; nem susognak,
 Hogy a csacska szél se hallja
 Halk neszt e szent titoknak.

A halavány szép virágszál
 Rejlik árnyas néma éjen;
 Bájain csak csillag örvend
 S híven őrzi fent az égen.

Csak a csillag szüz szemével
 Nézi őt a titkos éren,
 Ah te vagy az égi rózsa:
 Szív virága, szüz szemérem.

Rosty Kálmán S. J.

Isotta.

Cantù Caesar történeti elbeszélése.

(Folytatás.)

Mint gondolkozó és hazafi, Gualberto azon idők szomorú viszályai alatt rémülettel vette észre, hogy a fejedelmek többé nem jogért és szabadságért vagy nagyra vagyásból harcoltak, hanem csupán a külföldiek intéseinek engedtek. Látta, hogyan kinlódott az erejét felülmuló teher alatt a gyöngye elméjü és beteges Sforza Ferencz, azon család utolsó sarja, mely örököse volt a lombardiai szabadságnak, valamint a lombardiai zsarnokságnak, látta, hogyan veszekedtek fegyverrel és agyaskodásokkal a hercegségért a hatalmasok, és hogyan következett be végre a szégyenteljes béke, mely az ifjakat, kiknek haldokló atyáik reményteljes jövőt hittek örökségbe hagyni, kényszeríté vagy megalázni magukat vagy néma tétlenségben várni.

Egy ásitás, mely a hajó mélyéből jött, figyelmeztette a papot arra, hogy kihez beszélt; mérsekelte tehát a nyomatékot, melylyel az utolsó szavakat kiejté és így folytatá tovább:

Elkeseredve vonult tehát vissza az államügyektől s a harctérről a cavaliere s feledést keresett a tó csendes partjain. Körülbelül harminczöt éves volt, homlokán a mély gondolkozás kinyomata ült, azonban midőn hivatalát letette, fájdalmas űr maradt vissza lelkében. Idejét azzal töltötte, hogy a Como tavát minden irányban bejárta, csupán egy bottal fegyverkezve a hegyeket bebarangolta s a hol csak lehetett jót tett. A magányban szívében gyöngéd vágy ébredezett, mely azelőtt a világ élénk mozgalmi között nem fejlődhetett; s mint-hogy életét nem szentelhette a haza nagy érdekeinek, elhatározta, hogy egy szelid, szeretetreméltó lányt vesz feleségül s annak oldala mellett fogja napjait nyugalomban élvezni.

Az utóbbi időben gyakran megfordult Isotta kastélyában. Most is megjelent a szoba ajtajánál, hol a kastély urnője gondolatokba merülve ült, egy szolgáló fáklájával kezében bejelenteni Morone lovagot.

A kastély urnője összereszt, mindazáltal intett, hogy vendégét szívesen látja. Bensejének felindulása visszatükröződött arcán. Ez volt azon férfi, kit ő jövőjének álmaiban látott; ez adhatott neki rangot és nevet. Az ő gyakori, majdnem mindennapi látogatásai s az udvariasság, melylyel közeledett, Isottában azon reményt keltették, hogy meg fogja szívét nyerni. Ez okból, mióta őt megismerte, ügyekezett erkölcsösebb életmódot folytatni, a bünt és annak látszatát kerülni s magát oly jónak mutatni, milyennek csak mutathatja magát valaki, a ki nem az.

Isotta még nem nyomhatta el egészen zavarát, midőn a lovag belépett, kalapját s botját átadta a szolgálónak, közelebb lépett s a háziasszonynak kezét csókolt.

Az első köszöntés hideg és feszes volt. Isotta szíve repesett örömében, Morone azonban keresni látszott valakit.

Azonban csakhamar fesztelenebb lett s kérdé:

»Hol van signora Estella?»

»Kiment, szegény.«

»Szegény, mondja ön? Hát szerencsétlen? Erényei és szépségei érdemessé teszik arra, hogy boldog legyen. Mondja meg nekem, mi szomorítja őt.«

»Életének történetét hamar el lehet beszélni. Estella Ballanából való s Polidoro Boldonának leánya. Atyja az utolsó hosszú háboruk alatt a hegységben egy csapatot fegyverzett föl, hogy a külföldiek, a spanyolok és francziák ellen harcoljon. Győzött és vereségeket is szenvedett. Nem vivatott csata a hazáért, melyben ő részt nem vett volna. Comóban a tüzérséget vezényelte marchese del Vasto katonái ellen, kik a várost bevették, s midőn a borzasztó mészárlást látta, Tornónak védelmére sietett. De Torno is elesett, s neki csak azon elégtétel jutott, hogy marchese del Vasto fiát kardvágásai alatt elesni látta. Azután Medeghino jött e vidékre, kihez ő csatlakozott azon reményben, hogy a haza javára közösen fognak harcolni. Midőn azonban látta, hogyan rabolt és pusztított Medeghino, visszavonult tőle s ennek azon kívánságára, hogy nővérét adja neki feleségül, azt felelte, hogy sem szövetséget sem rokonságot rablókkal nem köt.

»A saját szerencsétlenségére! Medeghino boszut állott, elpusztította a birtokokat, megrohanta a kastélyt s elűzte Boldone családját: néhányan elvesztek, a többiek menekültek. A szegény Gizella sokáig bolyongott, míg végre én fölvettem. Azt mondják, hogy atyja meghalt; de ellenségei nem akarják ezt hinni, s köztök a legdühösebb, marchese del Vasto, kieszközölte a császártól, hogy a ki őt élve vagy halva beszolgáltatja, jutalmat nyer, s a ki őt elrejtve magánál tartja, felségárulási bünt követ el.«

A mit Isotta elbeszélt, teljesen igaz volt, valamint igaz az is, hogy nagy bűnösök nagyon szeretik, ha közelükben ártatlan lény van és azt védszárnyaik alá veszik, részént azért, hogy az erényességnek ezen látszatával önmagukat félrevezessék, részént hogy legalább

valakiről tudják, hogy áldja őket, midőn annyian átkozzák.

Ezen elbeszélésre a lovag még gondolkozóbb lett, s szavaiban habozás nyilatkozott, mit Isotta féltékenységnek magyarázott. Bátorítani akarván őt, így szólt tehát:

»Nekem úgy tetszik, lovag ur, hogy ön egy idő óta valami titkot rejteget előttem. Miért nem ajándékoz meg bizalmával? Nem vagyok én is mély érzelmekre képes mint ön?»

Szenvedélye Isottát annyira kápráztatta, hogy azt várta, miszerént a lovag rögtön szerelmi vallomással fog lábai elé borulni.

E helyett azonban ezt felelte: »Igen, egy titkot akarok ön előtt föltárni, melyet már régen hordozok szívemben. Én szeretek.«

»És kit? Boldog az, kit ön választott!«

»Azon leányt, kit ön védszárnyai alá vett. Ha ön s Estella beleegyeznek, mint nőmet fogom őt haza vinni.«

Ha villám ütött volna le hirtelen Isotta oldalánál, az nem rázkodtatta volna meg annyira, mint ezen vallomás. Szerelem, büszkeség, düh és kétségbeesés rohanták meg egyszerre. Szeretett volna átkozódni, de a lovag határozott arckifejezése visszatartá őt. Hirtelen föllállott s némán végig ment egy párszor a termen; azután megállott Morone előtt, ki őt tekintetével folyton követte és így szólt:

»Lovag, én azt hittem volna, hogy ön rangjabeli nemes magas czél felé fogná irányozni hajlamát. Egy száműzött leánya, név nélkül, család nélkül...«

»Signora, nem a név, nem a család jó tekintetbe, hanem az erény.«

E szavak Isotta lelkének egész mélyére hatottak, mert meg kellett vallania, hogy ő sem az egyikkel sem a másikkal nem dicsekedhetett. Ingerülten kiálta föl:

»Erény, erény! Jöjjen és győződjék meg személyesen róla.«

S kivezette őt egy terrassera, mely a tónak azon részére nézett, a hol mi most vagyunk. A hold a vizet megezüstözé sugaraival, épúgy mint ma, úgy hogy minden járművet meg lehetett rajta látni. Isotta egy kis csónakot mutatott a lovagnak, melyben valami fehér volt, mi sem halásznak sem hajóslegénynek lenni nem látszott. A mint közelebb jött, világosan meg lehetett különböztetni egy nőt, ki a csónak parthoz értével egy öreg inas kíséretében a kastély felé jött. A cavaliere fölismerte Estellát.

»Látja ön, mondá a hölgy, Estella épen most jó egy találkozásról kedvesével: ez az ő erénye és az ön reménye!«

S Isotta arczán a boszu diadalérzete tükröződött, míg Morone tekintetét fájdalom és csalódás fellege homályosította el.

Nemsokára megjelent Estella, oly szép volt mint egy mosolygó angyal, — s átölelé gyámnőjét, ki gyakorlott tettetéssel, csókját a szokottnál gyöngédebben viszonzta és üdvözlé őt. Estella azonban a mint a lovagra nézett, észrevette annak levertségét s egészen megváltozott lényét. A lovag már rég elárulta hajlamát azon figyelmességek által, melyeket csak az szokott észrevenni, ki azoknak tárgya, és ő sem maradt közön-

bős a lovag jeles tulajdonaival szemben. Hogyan magyaráza meg magának tehát most az ő tartózkodását? Nem érté a pillantást, melyet reá vetett távozásakor; de úgy látszott neki, hogy kimondhatlanul szemrehányásteljes.

Isotta szive a boszu gondolatára hevesebben dobogott. Ha ő nem nyerhette meg Morone szívét, úgy másnak se legyen szabad azt birni.

Másnap este felé Estella ismét a part felé ment s a szolgálával csónakba szállt. Maga evezett s a part mentében Limonta felé tartott. A holdat pillanatonként könnyü felhő eltakará, s majd teljes, majd halvány világa a legsajátságosb alakokat festette a hegygerinczekre és a tó tükrére. Midőn egész fénye a part sötétjére ömlött, Estellának egyszertü, fehér ruhába burkolt alakját, hullámozó fekete hajfürtjeivel, világos körvonalokban engedé láttatni. Így evezett egészen azon öböl, melyet önök amott a sziklaesücs és bozót között látnak. Azután kiszállt a csónakból, egy kosarat vett kezébe és fölment a dombra.

Egy szem azonban követte őt. A lovag, ki tudni ohajtotta, vajjon csakugyan valóban csalódott, midőn Estellát szép, tiszta léleknek tartotta, már jó idő óta figyelemmel kísérte. A bozótban elbujva, látta a mint a csónak kikötött, s azonnal követte a leányt. Sokáig látta maga előtt haladni Estellát; azután elveszté őt szemei elől s találmra ment tovább, mignem hirtelen egész közelben halk suttogást hallott. Ez után ment s egy nyírfa bokroktól környezett kunyhót fedezett föl, a melyent a madarászok szoktak maguknak készíteni. Az egyik kis ablakon betekintett s egy lámpa reszkető világánál lát — oh mit lát! Egy alacson padon egy felséges alaku férfiú ült, kit azonban szenvedés és gondok korán öreggét tettek és megtörtek; hosszú szakállá volt s öltözete rongyokból állott. Ölében egy angyal szelidségü lényt tartott, Estellát. Ez egyik karjával az aggastyán nyakát átölelte s oly szorosán simult hozzá, hogy az öreg fehér, zilált haja az ő fekete fürtjeivel összevegyült; másik kezével pedig az élelmet nyújtá neki, melyet egy kosárból vett ki. Az édes szavak, melyekkel ezen cselekvését követte, oly kimondhatlanul gyöngédek és fájdalmasak voltak, mint az emlékezés a távol hazára.

A lovag egy darabig ezen kép szemléletébe merülve maradt; azután a félig nyitott ajtóba lépett. A mint Estella megpillantá őt s nem ismerte föl, mert köpenyébe volt burkolva, fölugrott, elkiáltotta magát s lábai elé borult.

»Könyörüljön, kiálta föl, oh, mentse meg atyámat!«

E szavak által meggyőződve arról, mit sejtett, hogy Estella atyját látogatta, hogy neki eledelt és vigaszt vigyen, a lovag megindultan őt fölemelte és mondá:

»Légy nyugodt, Estella. Erényed nagy, s te meg leszed érte jutalmazva.«

Erre az aggastyánhoz fordult és mondá: »Polidoro, mi mindketten a hazáért harcoltunk és még sem menthettük meg. Önt egy erőszakos ember üldözései vitték ezen nyomorba. Midőn láttam, hogy a haza bukása elkerülhetlen, ide visszavonultam, hogy reménytelen békében folytassam életemet. De nevemnek még jó hangzása van Milanóban, és ha valami arra határoz-

hatna, hogy érvényesítsem, s ama szerencsétlen, ah! annyira megváltozott falakat újra lássam, az nem lehetne más, mint hogy az ön megkegyelmeztetését ki- eszközöljem. De jutalmul adja nekem leánya kezét, ha ő maga is beleegyezik.»

Elképzelhetik önök, hogy Estella beleegyezett, midőn a lovag kitünő tulajdonságainak bámulásához még a háladatosság is járult.

Midőn atyja kérdé tőle, Estella minden válasz helyett az öregnek nyakába borult.

A fiatal pár azután haza felé indult: Estella csónakján, Morone pedig a meredek gyalogösvényen, hol lovásza várta. Másnap a lovag megjelent Isottánál, hogy beleegyezését kérje az Estellával való egybekeléséhez. Biztos és egyenes föllépésében oly hatalom rejtett, mely alól nem vonhatta ki magát, bármennyire szerette volna is ezt tenni: nem volt bátorsága kérését visszautasítani. Miután a lakodalomra minden elő volt készítve, Morone Milanóba utazott.

Ne kérdezze senki, hogy mily érzelmek váltakoztak ezen s a következő napon Isotta keblében. — Morone volt az első, kinél ő nem keresett egyebet a nemes szív hajlamánál. Mindenféle módon ügyekezett őt magához bilineselni, s Morone őt most megvetette; s megvetette őt egy szegény névtelen kedveért, kinek a szépségen kívül nem volt egyebe.

»Nincs semmije, csak a szépsége! — Oh nem, — van még többje is, mi nagyobb s a mim nekem nincs: erény! Én nem ajándékozhattam neki, mint e szegény leány, tiszta kezét, ártatlan szívet. — Erény... de hát mi ennek a leánynak az erénye? Mindent nekem köszön: én fogadtam fel őt elhagyatottságában; én őrzöm atyjának titkát, kit egyetlen szóval megsemmisíthetnék, megsemmisítenem kellene — és a hálátlan elrabolja tőlem a legdrágábbat!... Hűtelen! Boszúm utol fog érni, kegyetlenül, mint megédelemled. — De hűtlenség... boszu... Mit tud ő az én szerelmemről? ... Mivel bántott ő engem?... Ah, ha újra szegény leány lehetnék, szegény mint ő, de gondtalan, azon gondolatok nélkül, melyek éjjel nap- pal üldöznek és soha nem hagynak nyugtot, soha! Édes ártatlanság, ki adhatja nekem azt újra vissza? — Mi közelítheti meg a romlatlan ifjuság, az első szerelem örömeit? — S még ezt sem élveztem bűn nélkül, én szerencsétlen!... És Estella fogja azt élvezni! De e helyett megízleltem a bosszuállás örömeit és újra meg fogom ízlelni. Oh, mily édes olvasni a pillanatokat, mennyit ellenségünknek még élni szabad; tudni, hogy közel van a halálhoz, anélkül, hogy sejtené azt; arután egy so- hajtást hallani és semmit egyebet! Ah, nincs oly kedves harmonia, mint ez... és én hallottam ezt, és ki tilthatja meg nekem, hogy még egyszer halljam, hogy ezen büszkék örvendezését panaszzá változtassam? — De ő mégis vendégem, én felfogadtam őt, ő föltétlenül bizik bennem — szabad őt elárulnom? De nem ő gyalázott-e meg engem előbb? A jótettek, melyekben őt részesítem, rónak talán kötelezettségeket reám vele szemben? A törvény szava nem több e ezen mulékony érzelmeknél? S nem parancsolja-e a törvény kiszolgáltatni a lázadó Polidoro Boldonét? Jaj neki! Miért ne tegyem? Nem árulom-e el a császárt, ha másként cselekszem?»

Hullámzó tengerként árasztották el ilyen és ha-

sonló gondolatok Isotta lelkét ezen napok alatt, s azért volt ő majd szeretetteljes, majd nyers Estellával szem- ben. A fiatal leány szorgalmasan foglalkozott, hogy nászhozományát s mindent, mit új állása követelt, elké- szítsen. Olykor félbeszekerítá munkáját, Isotta keblére borult s fölkiáltott:

»Oh nemes pártfogónóm, mily kimondhatlanul jó ön! Egész boldogságomat önnek köszönhetem!«

Isotta ilyenkor mosolygott, mosolya azonban csak rosszul rejté el szívének gyötrelmét. Olykor sirt is a síró leánynyal, de lelkének mélyében a gyűlölet emelé föl szavát s boszu után kiáltott.

Az idő elröpült, s végre közeledett a nap, melyen Moronénak vissza kellett térnie s a lakodalomnak végbe mennie. A lovagot este felére várták. Fogadására Es- tella legszebb ruhájába öltözött s így jelent meg az Isotta szobájában. Feléje sietett és az ártatlanság tiszta örömeivel kiálta föl:

»Oh, mily boldog vagyok, nemes hölgy! Az Ég áldja meg önt!«

Isotta azonban a helyett, hogy viszonzta volna Estella gyöngédségét, nem engedé magát átölelni. Az örömteljes várakozástól sugárzó szűz látása fölébreszté benne a keserű érzelmeket s az első pillanatban iszo- nyattal eltaszítá őt magától; azután görcsösen megszo- rítá karját, lélegzet után lihegve. Szemei forogtak, arca görcsösen majd lángpiros majd halvány lett, lélegzete lihegett; mindez elárulá szívének izgalmát, míg Estella tekintetén a bizonytalanság és az ismeretlen veszélytől való félelem tükröződött.

»Oh, Istenem! kiálta föl. Mi baja van, jó párt- fogónóm?»

»Miért emlegetsz Istent, miért emlegetsz pártfogó- nőt? kiálta dühösen az urnó végre szabad folyást en- gedve oly sokáig elfojtott haragjának; most már elmúlt a tettetés ideje. E pillanattól kezdve bennem legelkese- redettebb ellenségedet tekintsd. S nekem hatalmamban áll veled ezt éreztetni. Ma, még ma kevered ezt a mér- get — s e szavaknál egy palackocskát vont elő ruhá- jából — vőlegényednek, mielőtt az óra éjfélét ütött, vagy holnap reggel midőn fölébredtél, atyádat e kastély tornyán fogod függve látni.«

A szerencsétlen elkiáltotta magát, mint a ki virá- gok között váratlanul egy kigyót talál. Ingadozott s egy karszék támlájába kapaszkodott, hogy le ne rogyjon.

E pillanatban lépett be Morone s hallotta a rém- kiáltást, midőn csak örömet remélt ott találni. Hirtelen a két nő közé helyezkedett, Estellának, ki nem mert reá nézni, szeretetteljesen megfogta kezét s szilárdul és kér- dőleg irányzá tekintetét Isottára, hogy megtudja, mi- csoda szerencsétlenséget kell tőle hallania.

Fogszikorgatva és öklével fenyegetve mormogá Estellának: »Határozd el magadat, s ha elárulsz, meg fog történni az egyik is a másik is.«

Azután elhagyta a termet. — —

* * *

Varennába érkezünk, hol a hajó kikötött, hogy az utazók étkezzenek. Ennek megtörténte után újra elfoglaltuk helyeinket, épen a mint naplemente után

hetet ütött az óra. A jó plébános olvasta az óráutéseket s mondá:

»Az éji órák az én meghittjeim. Ha körültem minden hallgat, hangjok nekem olyan mint a jó baráté, ki kérdez, hogyan vagyok!«

Miután az elbeszélés fonalának újbóli felvételét ohajtottam, kérdeztem: »Azok azonban, kikről ön beszélt nekünk, az óráutést bizonyára nem hallgatták oly nyugodtan mint ön?«

»Igaza van, felele. Igen, én nagyon jól tudom, hogy mai napon a borzasztót szeretik, hogy az olvasók ezt kívánják és az írók nem fősvénykednek vele. Valójában, ha látom, hogyan festik az emberek, különösen a fiatalok, a társadalmat, melylyel nincsenek megelégedve, sokkal rosszabbnak, mint a milyen Istennek hála a valóságban, sajnálom őket mint gyermekeket, kik benső fájdalomtól gyötörtetve, az őket tápláló keblet maguktól eltaszítják. Ha csupán beszélni lenne, mit elbeszélek, mily érdekes zárjelenetet képezne, ha Isotta a két ifjút egybekelni s elmenni engedné, és ha azután azon pillanatban, midőn a fiatal pár a ház küszöbét átlépi, egy ismeretlen kéz a férjet megölné; vagy ha Isotta a lakodalmi lakoma alatt pohárban mérget nyujtana, hogy borzasztó kinok és forró szerelmi áradozások között kiadnák lelköket! De a történet igaz, legalább én úgy hallottam egy öreg embertől, kinek ismét atyja beszélt el, ez pedig szintén az övétől hallotta és így tovább egész azokig, kik azon korban éltek, midőn ez a dolog történt. Folytatni fogom tehát azon pillanatnál, midőn a két jegyes egyedül maradt a teremben.«

(Vége következik.)

T Á R C Z A.

Czipruslombok, *)

melyeket néhai

Pázmándi Horváth Endre,

egykor pázmándi esperes-plébános, nemes Győr vármegye táblabírája s a magyar tudományos akadémia rendes tagjának sírjára, születési évfordulójának százados ünnepén kegyelettel ültettek tisztelői 1879. június 22.

Itt ha feszült elmém vágyik pihenésre, barátim,
Ti a szent hegynek Papjai, jertek alá.
S mint kiket a tudomány-szeretet, vagy régi szövetség
Hozzám fűz, jertek néha mulatni velem.
Gondokat oszlassunk én és ti egymásnak ölében,
S újra Vitézimnek harszait énekelem.

Itt elrejtve nyugott lélekkel folytatom élttem,
Hol csak lantomnak hangja vidítsa erem.
Majd, ha dicső Árpád diadalrait elveri, akkor
Itt legyen elhunytom, s itt takarítva porom.

Horvát Endre.

(A »pázmándi magány« fölírása.)

Kelj föl sirodból, nemzeti lelkület
Alkotta művek mesteri bajnoka :

*) Mint értesülünk, e hangulatteljes költeményt Nyulassy Antal szentbenedek-rendi áldozár s plébános, a »Kátyolok« jeles költője írta.

Szerk.

Kelj föl sirodból, Hunniának
Dücskoszorús hegedőse, ENDRE!

Száz éve annak, hogy kilövellt vala
Ott, a borágas hegy kies oldalán,
Pannóniának ősi, hármás
Orma alatt szemeid világa. — *)

Száz év lezajlott! ... Gyász boru, vig derű
Követte egymást; s annyi idők után,
A nemzet, a kit úgy szerettél,
Nem feledé koszorús Szülöttjét. —

Kobzod magasztos hurjai még ma is
Feszítik a nem korcs ivadék erét;
S a régi hősök szellemajka
Zeng sirodon kigyuladt fohászszal.

Nem látod, Árpád mint mosolyog Reád
Nemzője lankadt jobbjá felől, s a hős
Nemzetvezérek mily kegyelve
Néznek alá sirod éjüredébe?

Etellet Álmos, Tas, Huba, Kond, Előd,
Ond Túhutummal; Horga s a két Ete,
Vérbölcs, Szabolcs, Őrs, Kund, Lehel, Zárd,
Csörsz, Uszubú, Gelemér, Botond, Ed;

A szittyavérű negyvenezer család,
A frigykötésben egybecsatolt kunok,
S mind, kik velünk a foglalásban
Karjaikat följállva társak. —

Már láttad őket sokszor az ég alatt
Etresz vizétől a Duna habjaig,
Ural vidékin és a Kárpát
Zord havasin figyelőn kisérvén.

Mint dönti fényes fegyverök éle meg
Bolgárok ármány-üzte csapatjait,
Lebed kajánság dulta mellét
S a Besenyők s Kabarok hatalmát.

Kiő, a büszke vár, falait mikép
Döngette népünk, s a megijedt Oleg
Mint esd kegyelmet, öntve sarczul
Üst-aranyát, s fia küldve tászul.

Velők multattál Ung s Bereg ős terén,
Holott ma Munkács örözi foglyait;
Hallád nagy áldomásuk zöngedelmét
S a hegedősök örömmzenéit. —

Mint hódolának szép Lodomér s Halics;
A Blákh özönlő tábora, majd Zalán
Mikép futamlott; s mint esett meg
Ménü Marót s marahán Szvatoplok.

*) Horvát Endre született Pázmádon Győr vármegyében 1778-ban nov. 28-ikán; meghalt ugyanott 1839-ben márcz. 7-ikén.

Csepelszigetben s Pusztaszeren miket
Műveltek egykor párduczos őseink;
Mint foglalák el ős Etelvárt,
És az egész haza szép határit. — —

Ismerted őket! — Ősi szokásaik,
Fegyvernemekben gazdag örökjeik,
A tiszta erkölcs, nőszemérem
S munkatűrő erejük s hitelveik

Tudvák előtted. Mily gyönyörélelet
Foglalta szüdet; mily meleg érzelem
Hajtott csirákat gazdag érrel
Hón dagadó kebeled viráynin! —

Szeretted e hont; s gondolatid hevén
Hirét nevelni nem szüne érzeted;
S becsét, javát, népét emelni
Nagyra, magasra, — siet hevélyed. —

Csöndes magányod alkota műveket,
Hol föltalálja szellemi élveit
Az, kit magasztos érzületnek
Árja dagaszt szüiesb irányban.

A bánatos szív méla keserveit,
A honfigondok nagyratörő hevét,
A tiszta vallás szent szerelmét
Rengeti kobzod erőhatalma.

A szent barátság lánczait, a nemesb
Gondolkozasmód mennyei röpteit,
A józan élet házi rendét
Védi, tanítja szerény magányod. —

Enyingi Bálint, Gritti Lajos, Sziszek
Borbély Heléna, Csesznek, a Parthenon,
Zircz, e varázsűs édes emlék!
Boldog öreg, s dalaid *) — megannyi

Szép, drága gyöngyök; hirdetik érdemed,
A képzerőnek lángerejét, remek
Ábrák szövélyit s változatban
Dús művelet ragyogó zománczát. — —

Te sirba szálltál; ... s egyszerű hantodat
Feledte a sok zagyva zilálta kor.....
De nézd: a hon hálásb ivadja
Meggyülemült ma sírod küszöbjén.

*) Több jeles művet is alkotott még, melyek itt nincsenek megemlítve, mint: »A fölkelő Nemzetnek.« — »A Pesti nemzeti Theatrum ügyében.« — »A győri Nevendék-Papságnak.« — »Horvát Istvánhoz.« — »Boldogrétii Vig Lászlónak.« — »A háladatlan.« — »Töprekedés.« — »Illi Szabolcsnak.« — »A négyes áldozat.« — »Szemere a derencsi ütközet után.« — »Örvendezések: különféle Ódák több főpaphoz.« — »A barátság ünnepe.« — »Kazinczy munkái bírálata.« — »A drámának versmértékéről.« — »A magyar nemzet nem finnszármazásu.« — »Közögi Fabchich Józ. életrajza.« — »Theodul estél.« — »Sz. beszédek: Győr visszavételének jeles ünnepén, valamint Sz. István tiszteletére Bécsben mondott beszéde.« — »Felvilágosítás Kazinczy, Utjának' 25-ik lapjára.« — »Akadémiai dolgozatai: 'Hazafiság'; — 'A m. tud. Társaság közülésére örvendező vers'; 'Emlékbeszéd Simai Kristóf felett'; 'Báthori Zsigmond erdélyi fejedelem élete'; stb. — Legjelesebb műve azonban »Árpád hősköltemény tizenkét énekben.

Pannóniának hármaz oromzata
Meghozta lelked régi barátjait;
S megyéd díszének társköröndje
Rak koszorút homorult sírodra.

Pihenj nyugodtan. Szellemed élni fog.
Csak porla tested nyomja enyészett itt. —
Nem halhat az meg, a ki élni
S halni tanult hite s hon javáért.

Mig e hazában egy magyar él, Neved
Zsinár *) feledség nem közelíti meg.
Imánk Teérted lankadatlan:
Légyen örök gyönyör égi béred....

RÖVID HIREK.

— Legfelsőbb adományok. A király ö Felsege a királyhelmecczi r. kath. és g. kath. egyesült és a penczi r. kath. hitközségeknek iskolaépítésre külön-külön 150 forintot adományozott magánpénztárából.

— Egyházi kitüntetés. A király ö Felsege Dobó Miklós csanádi székesegyházi kanonoknak a Szent Háromság-ról nevezett Pécs melletti czimzetes apátságot díjmentesen adományozta.

= **B. Wenckheim Béla** †. Politikai s társadalmi közéletünk egy jelesével ismét kevesebb van. B. Wenckheim Béla, ö Felsege, személye körüli miniszter, a szent-István-rend cancellárja, valóságos belső titkos tanácsos, a szent István és Lipót-rendnek stb. stb. nagykeresztese, f. hó 7-dikén délelőtti 11 órakor, hosszú súlyos szenvedés s az utolsó szentségek ajtatos felvétele után, élte 69. évében jobblétre szenderült. Bár régen szenvedett, bár hetek óta az ágyhoz szegzte súlyos betegsége s bár nem volt remény, hogy emberi segély megmentse halálos betegségétől, s bekövetkezendő halálára mindenki napok óta el volt készülve, halálának kire mély fájdalommal tölté mindenkinek szívét, mert benne jó keresztény, a hazának önzetlen, munkás hű fia, a trónnak rendíthetetlen támasza, nemes emberbarát szállt sirba. Neki nem volt e hazában ellensége, minden párt szerette, tisztelte. S a mily mértékben birta a pártok szeretetét és tisztelését, oly mértékben dicsekedhetett egyaránt a felséges Uralkodó bizalmával és szeretetével, a nemzet ragaszkodásával. Habár nincsenek is oly kimagasló érdemei, melyenkehez századokra szóló művek alkotása tapad, közéletünkben az ö üdvös működésének és befolyásának emléke eltörülhetlen marad, mert egész életében minden törekvése a haza javának előmozdítására irányult. — Báró Wenckheim Béla 1811. február 16-ikán született Pesten. Atyja Arad megye főispánja volt, 16 éves korában bevégezve a jogot egy évvel később már az ügyvédi diploma kezei közt volt. Azután utazást tett külföldön. Haza térve közhivatali pályára lépett s 1831. október 26-ikán Békés megye aljegyzője lett. 1832. évi október 25-ikén táblabíróvá nevezetvén ki, 1837. ápril 17-ikén pedig nagy szótöbbséggel megválasztatott a megye alispánjává. 1839-ben Békés megye megválasztá öt az országgyűlésre követnek, hol kiváló szerepet játszott s mint kitünö szónok vonta magára a közfigyelmet. Az országgyűlésen a büntető és javító rendszer kidolgozására kiküldött országos választmány tagjává nevezetvén ki, mint ilyen érvényesíté gyakorlati is-

*) E szót zsinár e helyett hitvány igen szerette használni a megdicsőült.

mereteit. 1848-ban kinevezetett Békés megye főispánjává s István főhercegnek, Magyarország nádorának főudvarmesterévé. 1849-ben külföldre menekült, honnan megkegyelmezése után visszatérve a hazába tevékeny részt vett társadalmi téren minden a haza javát célzó mozgalomban. 1862-ben ismét kinevezett Békés megye főispánjává. Az alkotmányosság helyreállása óta élete egészen ismeretes. Az esztergomi értekezletnek ő volt irányadó első szónoka, a király még a megkoronáztatás előtt jóval bizalommal viseltetett tanácsai iránt. Az alkotmány helyreállításával tudvaleg belügyminiszterre nevezetett ki. — Azóta csekély megszakítással folyvást ott találjuk őt a korona legelső tanácsosai között. Mint ő felsége személye körül levő miniszter, a pártkülzelmeket a kormányválságokat túlélve működött köztiszteletben, a füzü létrejöttkor 1875-ben félévre miniszterelnök lett, de csakhamar átengedte ezen helyet Tisza Kálmának, hogy régi állását ő Felsége személye körül, hol kedveltebb s befolyásosabb egyén aligha volt s lesz egyhamar, elfoglalhassa.

Hült tetemeit f. hó 8-dikán a szent-ferencz-rendiek pesti templomába szállították, hol beszenteltetvén, f. hó 9-ikén Körösladányra vitték s az ottani családi sírboltban tették örök nyugalomra. Az ö. v. f. n.

— **Dr. Somhegyi Xav. Ferencz** †. E hét is megkövetelte áldozatát; széles körben csupán áldásos tevékenységéről ismert férfit sziv szünt meg dobogni, mely oly nemesen tudott érezni, mely az ember legszebb hivatását oly önzetlenül felfogta; akkor szünt meg dobogni, midőn egy jeles testület az ő vezetése alatt biztosan haladt nemes célja felé, midőn a hazai tanügy épen legtöbbet várt volna tőle; három heti súlyos szenvedés kiragadta az élők sorából dr. Somhegyi Ferenczet, a kegyes rendiek magyarországi tartományfőnöket, a szélesen ismert és becsült tudós egyetemi tanárt, a magyar tanügy kiváló gondozóját, s az egyetemes történelmi irodalom uttörő bajnokát.

Somhegyi (csal. néven Schröck X. Ferencz 1813. oct. 9-ikén született Bándon (Veszprém megyében) hol a gymnasiumi tanfolyamot is végezte, míg 1832-ben a kegyesrendiek szerzetébe lépett; N.-Kanizsán és Váczott folytatva tanulmányait elnyerte a bölcsészettudori czimet. 1836. jul. 26 letette a szerzetesi fogadalmat, theologiai tanulmányait pedig 1837—1840 Nyitrán és Szent-Györgyön a rend intézeteiben végezte, végre így hivatását jól átérzve s jól felkészülve 1840. jul. 26-ikán áldozárrá szenteltetett. Tanított Budán és Tatán majd Váczott a lyceumban, hol Bolla Márton művét magyarra fordította; miután pedig ezen intézet ideiglenesen megszünttetett, Somhegyi a rendnek somogyi birtokához számvevőül rendeltetett. Itt ismét más oldalról mutatta be ügyességet s fáradhatlan szorgalmát, s csakis ő neki köszönhető, hogy e birtok még e sanyaru időkben is kellő virágzásnak örvendett. 1851—58 a pesti főgymnasiumban tanította a történelmet, egyszersmind ekkor adta ki háromkötetes »Egyetemes világtörténelmé«-t, mely mind helyes felosztását mind szép magyaros előadását tekintve maig is mintája lehet tankönyveinknek, és épen e jelességei miatt egy decenniumon keresztül versenyzett Pütz kézikönyvével, míg végre általános használatnak örvendett.

Ez időtájban Kapp földiratának lefordítása miatt ellenkezésbe jött a hatósággal, melynek a magyaros szellem nem volt nagyon inyére, azért is több tanártársával, kénytelen volt Pestet elhagyni s Szegeden folytatni működését, hol tanár, majd igazgató volt. Nem kis kitüntetés érte őt 1859-ben, midőn a m. Akadémia levelező tagjává választotta; kiváló emberszeretete, finom

bánásmódja, és nagy tudományossága miatt rendtársai körében nagy tekintélynek és szeretetnek örvendett, úgy hogy 1861-ben kormánytanácsossá választatott, 1864-ben pedig már mint a pesti főgymnasium igazgatója térhetett vissza Szegedről.

Működésének sulya és kiváló fontossága ez időbe esik. Az egyetemen az egyet. történelem tanárává nevezetvén, ki büszkesége volt rendjének, mely sietett is őt Purgstaller halála után helyettes főnökének, majd tartományfőnökének megválasztani. Azon tisztelet és szeretet, melylyel az ifjuság részéről léptenyomon találkozott, csupán szeretetteljes egyéniségének voltak kifolyásai. Mint fővárosi bizottsági tag élénk részt vett a bizottság üléseiben, szóval egész élte szakadatlan munkásság volt, melyet csupán a halál tudott megszakítani. Számos tisztelője s tanítványa, ki neki a végtisztességet megadta, bizonyára nehéz szívvél, és könyes szemekkel, hagyta el ez igénytelen szerzetes sírját, ki csupán tehetsége és szorgalma által, hazánk legjelesbjei közé emelkedett. Nyugodjék békével, áldott legyen emléke!

— **Mindszenty Gedeon**, a kitünő katolikus költő hamvait díszes siremlék jelöli, mely az egri egyházhmegeyi irodalmi egylet kezdeményezése folytán begyűlt 732 forint költségen készült s mult hó 7-dikén, mint az elhunyt temetésének évfordulóján állíttatott fel a hatvani temetőben. Az emlék tizenkét láb magas gula, tetején fehér márvány kereszttel. Talapzata és zöme mauthauseni szürke márványból van. Az egri egyházhmegeyi irodalmi egylet által rávésetett felirat így szól: »Mindszenty Gedeon esperes, szentersébeti plébános. Született 1829. október 8-ikán, meghalt 1877. június 5-ikén. A kitünő vallásos költő és hitszónok emlékének.«

— **Szabó Károly** történettudósunk Kolozsvárt egy, II. Rákóczy György korabeli leíró okmányt fedezett föl, mely a Mátyás király kolozsvári születési házának azonosságát minden kétségen kívül helyezi.

— Az »**Arrogante**«, szerencsétlenül járt francia hajó károsultjai javára szent István napján nagy népnünnepet rendeznek a Margitszigeten. A bejövő jövedelem s egyéb adományok viszonzásul fognak megküldetni a francziáknak a mi árvizkárosultjaink iránt tanúsított meleg részvétért.

— A magyar nyelv elsajátítása végett rendezett póttanfolyamra Aradon és Losonczen a nem magyar ajku tanítók oly nagy számmal jelentkeztek, hogy elhelyezésök nem kis gondot adott az illető közegeknek.

— A **belvárosi plébánia**-templom számára Kratzmann Ede üvegfestő most készítte el a negyedik ablakképet, mely Szent Margit apácát Than Mór rajza után ábrázolja. Ugyanő a nagyváradi püspöki templomnak is festett két ablakképet. Szent László és Szent-Erzsébet alakjaival, a két Storno rajzai után. Than Mór pedig a ferenczvárosi templom szentélyének két falképét: »Szent Ferencz a ravatalon« és »Szent Ferencz a mennyben« fejezé be igen jó sikerrel.

— **Gróf Csekonicz János** v. b. t. tanácsos s torontálmegyei nagybirtokos Pusztá-Boriton és Julia major birtokain már évek óta iskolát állítani és fentartani s ez idő szerént Constance nevű majorján szolgálatában álló cselédeknek gyermekei számára a harmadik iskolaházat építtetni, ezen iskolákat nem csak a kellő butorokkal és taneszközökkel ellátni, de a tanítója vadalmazásban részesíteni méltóztatott. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister a nagylelkű iskolabarátnak köszönetét és elismerését nyilvánította.

— **Két új falu**. Az ideai rendkívüli árvizpusztítások két régi falu áttelepítését tették szükségessé más helyre. Az egyik Algyő, melynek lakosai egy, Pallavicini ögróf által ado-

mányozott nagy pusztára telepedtek át s az új falu Sándorfalva nevet nyert; a másik pedig, egyszersmint legifjabb falu Magyarországon, a szathmári püspök uró méltósága által Tiszahalásról áttelepített Szent-Lőrincz. Mindkét földesur nagylelkűen adományozta az áttelepülőknek a telkeket, s épített község e részére templomot, plébánia-, tanítói lakot és iskolát.

— Ft. Odray Nep. János gödöllői róm. kath. lelkész, az ottani iskolánál az ismétlődő oktatást részben magára vállalni s a tanítónak a város részéről megtagadott évi 52 frt 50 krnyi járulékot f. évtől fogva mindaddig, míg ő ott helyben lakik, avagy ezen összeg más alpból fedezetet nem talál, — sajátjából leendő viselésére magát kötelezni szives volt. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister, a nevezett tanügybarátnak elismerését fejezte ki.

— Halálozások. Gróf Sztáray Viktor Seregélyesen, agyszélküdesben, élte 56. évében.

— A pápa ő Szentsége az arcirealiali püspök útján 2000 lírát osztatott ki a nevezett püspökség területén földrengés által károsultak segélyezésére. — Dolnja-Tuzlában Bosniában mult hó 29-ikén szólalt meg 500 esztendő óta újra először a harangszó. E nap nagy ünnep volt az ottani katolikus híveknek, mert Mátyás király ideje óta nem harangoztak ott. Midőn az első megkonduló harangszót hallották, térdre borultak és sirtak örömben. A harangokat Bienert altábornagy és a cs. k. IV. hadtest tisztikara öntette elfoglalt ágyukból. Az isteni tisztelet alatt a 68. gyalogezred altiszti dalárdája magyar egyházi államokat énekelt. — Deligeorgis Epaminondas, híres görög államférfi, 50 éves korában meghalt. — Angolországban gyűjtést indítottak meg Napoleon herceg sir-emlékére s mindjárt az első nap 650 font sterling gyűlt be.

— Pályázat. A váci egyházmegyébe kebelezett Csépa községében a r. kathol. kántortanítói állomás üresedésbe jövén, annak betöltésére folyó évi augusztus hó 26-ik napjára pályázat hirdettetik.

A megválasztandó köteles leendő segédet tartani, és a róm. kathol. jellegű leányosztályt mind a tantárgyakra, mind az egyházi énekekre tanítani.

Ez állomással összekötött jövedelmek ezek: 1) Párbeváltóság helyett 262 forint 50 kr. 2) Alapítványi misedíjából 49 frt 38 kr. 3) Vallás- és tanulmányi alpból 2 frt 62 kr. 4) 1/2 hizó helyett 1 frt 20 kr. 5) Halotti bucsuztatásoknál szabad stola. 6) Requiem Liberától 60 kr. 7) Énekes misétől 20 kr. 8) Kis temetéstől 30 kr. 9) Öreg temetéstől 60 kr. 10) Tanítási jutalék 8 frt. 11) 8 kataszt. hold szántóföld. 12) 50 □ öl kenderföld. 13) 400 □ öl veteményföld. 14) 24 kilogr. hús. 15) 28 kilogr. só. 16) 5 kilogr. 60 deka faggyu. 17) 4 liter 95 centilit. vaj. 18) Ostyasütésre 1 méter és 90 centimet. puhafa. 19) 300 kéve nád. 20) 3 koci széna. 21) Hirdető czédula írásért 17 kr. 22) Szabad lakás.

A pályázni kívánók kéretnek oklevéllel és erkölcsi bizonyítványokkal fölszerelt folyamodványaikat a csépai ft. és tek. iskolaszékhez czimezve alulirthez küldeni, és augusztus 26-dikán énekpróba céljából személyesen megjelenni.

Kelt Új-Kécskén, július hó 3-ikán 1879.

(1—3)

Moravszky János, s. k. h. alesp. s pléb.

I R O D A L O M.

— Mehnér Vilmos könyv- és műkiadó Budapesten tevékeny vállalkozási szellemet és nagy buzgalmat fejt ki. Megint egy képes vállalatot indított meg füzetekben »A föld és népei« cím alatt, melyet Hellwald Frigyes és egyéb szerzők nyomán dr. Toldy László szerkeszt. Az egész munka három kötetben, körülbelül 45—50 nyolczadrétű füzetben fog megjelenni, s havonként 2—3 négy—öt ives, számos képpel ellátott füzet fog kiadatni. Minden egyes füzetet, számos a szöveg közé nyomtatott képen kívül, még külön színnyomatu melléklet, térkép vagy statisztikai táblázat is diszitend. Egy füzet ára 30 krajczár. Megrendeléseket elfogad minden könyvkereskedő, könyvkötő és könyvgyűjtő. — A vállalatból eddig az 1. és 2. füzet megjelent igen diszes kiállítással.

— Megjelent s beküldetett: »Perlen von silbernen Myrthenkranze.« Benda József Ferdinand troppai képezdei hit-tanár szerkesztette s az osztrák-sziléziai St. Hedvig kath. sajtóegyesület adta ki a felséges urakodó pár ezüstmenyegzője alkalmából. A füzetet ő Felsőgeik arcképei diszítik.

— Hazafias egyházi szónoklatok cím alatt Garay Alajos pécsegyházmegyei áldozár s dunaszekcsői plébános egy füzetben kiadta a mohácsi vész emlékünnepe és a szigetvári vértanuk elestének évfordulóján tartott egyházi szentbeszédeit. A füzet ezenkívül egyházi himnuszokat tartalmaz s az 1526. évi augusztus 29-diki mohácsi csatában elvérzett hősök emlékének megörökítésére Mohácson állítandó emlékszóbor létesítése céljából alakult egyesület alakulásáról és működéséről szóló jelentést hozza. A befolyandó összeg a mohácsi vérmezőn elesett őseink emlékszóborának felállítására fordittatik. A füzet ára 40 kr.

— Az »Uj magyar Sion« jeles egyházirodalmi folyóirat juniusi füzete a következő tartalommal jelent meg: A theologia magyar nyelvéről, Kisfaludy Á. B.-tól. — A szentségtörő rablás és Isten büntető keze, Kazaly Imrétől. Megkérdeztem, Gyürky Ödöntől. — Mi károkat okoz a mai iskola a társadalomban? Várnaytól. — Szegedi levél, Szathmáry Gézától. — Irodalom és művészet. — Vegyesek.

Szent-László-Társulat.

Adakozások a Szent-László-Társulat részére.	frt kr.
Tömöry Károly bpesti nagykeres. alapítványa	20 —
A nagykanizsai gymnas. ifjusága	30 —
Mészáros Kálmán pesti szent-ferencz-rendi hit-szónok gyűjteménye: Sárfrán Julcsa 72 kr, Dutki Juliánna 72 kr, Tóth Teréz 30 kr, Borovka Mária 72 kr, Fabó József 1 frt, Tupolt József 36 kr, Szücs Anna 72 kr, Kovács Anna 72 kr, Kubik Anna 72 kr, Mocsári Erzsébet 30 kr, Reisinger Teréz 36 kr, Miletics Erzsébet 72 kr, Rozs Julianna 75 kr, Lichter János 35 kr, Ürményi Szerafina 1 frt, Czitarovics Francziska 80 kr, Csizmadia Rozália 72 kr, Helebrand Borbála 1 frt, Cseh Róza 36 kr, Oláh Julcsa 22 kr, Benigli Gizella 72 kr, Fodor Anna 1 frt, Schwartz Anna 1 frt, Hovannetz Verona 36 kr, Julinszky István 72 kr, Kricsmárik Mihály 72 kr, Etlinger Erzsébet 3 frt, Imre Katalin 1 frt, Hock Monika 72 kr, Hock Róza 72 kr, Hunyady Zsuzsanna 1 frt, Vincze Éva 72 kr, Taschner Katalin 1 frt. Ösz.	25 14

Kiadja a Szent-István-Társulat (Lövész utca 13-dik szám.) — Felelős szerkesztő: Ágoston Antal.

Budapest. 1879. Nyomatott az Athenaeum r. társ. nyomdájában (Ferenziek tere Athenaeum-épület.)